

Miljøministerens svar på spørgsmål nr. 18 til L 135 stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg.

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse, hvilke konsekvenser en begrænsning af de eksisterende regler for ekspropriation, som det foreslås gennemført i lovforslaget, vil få for kommunernes mulighed for at gennemføre en rækkefølge i den fysiske planlægning med henblik på bl.a. at kunne matche de aktuelle udviklingstendenser og problemer på bl.a. bolig- og erhvervsudviklingsområdet?

Svar

Efter planlovens § 11, stk. 2, nr. 1, skal kommuneplanen indeholde en hovedstruktur, som angiver de overordnede mål for udviklingen og arealanvendelsen i kommunen. De beskrevne mål for udviklingen og arealanvendelsen kan udmøntes i en rækkefølge for bebyggelse og ændret anvendelse af arealer til byformål, byomdannelsesområder og sommerhusområder, som fremgår af kommuneplanen, jf. planlovens § 11 b, stk. 1, nr. 12.

Bestemmelsen indebærer ikke et krav om en egentlig tidsfølgeplan, dvs. med tidspunkter for gennemførelsen af udbygningen. Kommunalbestyrelsen kan med rækkefølgebestemmelser til en vis grad styre, at udbygningen af nye områder og omdannelsen af ældre byområder og prioriteringen mellem nye og ældre områder finder sted i en takt, der sikrer en hensigtsmæssig byudvikling og tager hensyn til kommunens og investorenes økonomiske muligheder.

I forbindelse med ekspropriation til byudvikling på grundlag af en kommuneplan, dvs. den ekspropriationsadgang der med L 135 foreslås fjernet, har rækkefølgebestemmelserne spillet en stor rolle i Naturklagenævnets praksis for ekspropriation efter planlovens § 47, stk. 1, 1. led. Baggrunden herfor er, at da formålet med ekspropriation efter denne bestemmelse er abstrakt som fx byudvikling, har Naturklagenævnet søgt på anden vis at konkretisere kommunernes planlægningsmæssige intentioner uden derved at udhule muligheden for at ekspropriere til byudvikling på grundlag af en kommuneplan.

Kommuneplanen er ikke umiddelbart bindende for ejere og brugere af ejendomme. Der er ikke krav om forudgående tilladelse til aktiviteter, der er i strid med kommuneplanen, og der kan heller ikke stilles vilkår med hjemmel i kommuneplanen. Det giver derfor ikke mening at tale om at dispensere fra kommuneplanen. Men planlovens § 12, stk. 2, giver kommunalbestyrelsen mulighed for at gribe konkret ind over for udstyknings- og byggeønsker med hjemmel i kommuneplanens rækkefølgebestemmelser.

Hvis der er rækkefølgebestemmelser i kommuneplanens rammer, kan kommunalbestyrelsen nægte at tilvejebringe en lokalplan i strid med rækkefølgen. Det gælder, selvom grundejeren ønsker at bebygge og anvende sin ejendom på en måde, der i øvrigt er i overensstemmelse med kommuneplanen.

Uden rækkefølgebestemmelser har kommunalbestyrelsen efter planlovens § 13, stk. 3, pligt til at udarbejde et lokalplanforslag og fremme sagen mest mulig. Endelig skal det bemærkes, at rækkefølgebestemmelserne kan anvendes til at sikre en etapevis udbygning af et lokalplanlagt område – hvis lokalplanen er tilvejebragt senere end kommuneplanen.

På den baggrund antages det ikke at have indflydelse på kommunernes rækkefølgebestemmelser, hvis lovforslaget bliver vedtaget.

Såfremt vedtagelsen af lovforslaget vil få betydning for den konkrete udformning af kommunernes rækkefølgebestemmelser i kommuneplanerne, vil det være op til kommunerne at indarbejde de relevante ændringer af rækkefølgebestemmelserne ved et kommuneplantillæg.

Et eksempel på Naturklagenævnets praksis er NKO nr. 271, februar 2003, der vedhæftes til orientering.